

1988, 22. září – Sdělení VONS č. 803 „Policejní represe proti účastníkům pouti v Šaštíně“ o mariánské pouti v Šaštíně konané za přísného policejního a administrativního dohledu, o paralelních nezávislých akcích při pouti a policejním zásahu proti Václavu Bendovi, Jánu Čarnogurskému, Jánu Chrysostomu Korcovi, Václavu Malému a Františku Mikloškovi ve snaze zabránit jim v účasti na pouti.

V neděli 18. 9. 1988 a v její předvečer proběhla v západoslovenském Šaštíně tradiční mariánská pouť, která byla letos navíc slavnostním ukončením mariánského roku pro slovenské diecéze (účast řeckých katolíků však byla zásahem úřadů předem vyloučena). Oficiální program pouti byl tentokrát mimořádně tvrdě reglementován pomocí nátlaku i přímých administrativních zásahů: přítomní státní tajemníci pro věci církevní z Bratislavy a ze Senice např. rychle vypnuli zvukovou aparaturu, když přímluvy věřících zabočily na zakázaná a ožehavá témata. Poutníci, jichž bylo nakonec 60 000, byli hojně legitimováni a filmováni.

Přestože reproduktory přenášely oficiální program i na přílehlá prostranství, shromáždil se v průběhu noci v parku velký zástup převážně mladých věřících, kteří nehodlali ani své duchovní prožitky ani své občanské postoje podříditi nátlaku úřadů. Zde probíhal svobodný paralelní program, zde byl tlumočen pozdrav kardinála Tomáška poutníkům a zde byla aklamací schválena jejich bojovná zdravice českému primasovi. Účastníci provolávali slávu kardinálu Tomáškovi, biskupu Korcovi a požadovali náboženské svobody. Vyjádřili též solidaritu s pronásledovanými katolickými aktivisty Ivanem Polanským¹ a Augustinem Navrátilem².

V souvislosti s poutí však došlo i k řadě policejních opatření, přímo narušujících práva a svobody občanů. Dr. Václav Benda, kněz Václav Malý a Augustin Navrátil vyzvali české a moravské katolíky, aby u příležitosti 70. výročí vzniku nezávislého československého státu hojnou účastí na pouti v Šaštíně demonstrovali

touhu po bratrském soužití našich národů. Na tento dopis reagovaly státní úřady tím, že Václava Bendu po tři dny držely prakticky v domácím vězení a Václava Malého nejprve varovaly před opuštěním Prahy a poté podrobily osmihodinovému vulgárnímu výslechu, vyplněnému obviněními z terorismu i příživnictví, vyhrůžkami zostuzení ve veřejných sdělovacích prostředcích i postihů vůči každému, kdo ho bude nadále respektovat jako kněze.

V Bratislavě byl v sobotu 17. 9. zhruba v 18 hodin při odjezdu do Šaštína zadržen JUDr. Ján Čarnogurský. Před 22. hodinou byl propuštěn s varováním, že nesmí na pouť odjet. Když se o to následující den pokusil, byl znovu zadržen a propuštěn až ve 13 hodin, po skončení pouti. V sobotu 17. 9. ve večerních hodinách byl též nakrátko zadržen a převezen do jiné části Bratislavy RNDr. František Mikloško – v jeho případě se patrně jednalo především o odstranění svědka nejnehoráznější akce StB. Byl totiž přepaden na veřejné ulici spolu s biskupem Jánem Chrysostomem Korcem. Biskup Korec odmítl předvolání na SNB s poukazem, že je vázán povinností odcestovat do Šaštína a že navíc při dvou předchozích předvoláních byl pouze zbytečně zadržován, aniž by od něj bylo požadováno jakékoli vysvětlení ve smyslu zákona o SNB. Na pohrůžku násilí odpověděl, že se nehodlá dobrovolně podrobit násilí. Poté byl uchopen příslušníky StB, kteří mu zkrucovali ruce, smykali jím po zemi, zvedali jej do vzduchu a snažili se jej vecpat do svého auta. Při tahanici rozbili příslušníci SNB termosku s čajem, kterou měl biskup Korec u sebe, a celého jej zmáčeli. Začala zastavovat kolemjedoucí auta, policie přivolala posily. Po půlhodinovém incidentu slavila pasivní rezistenci šestašedesátiletého biskupa alespoň částečné vítězství: policisté odjeli, biskup Korec se však nakonec vrátil do svého bytu, kde byl až do příštího dne střežen.

Všechna výše zmiňovaná opatření samozřejmě odporují platným čs. zákonům a představují hrubé porušení základních občanských a náboženských práv. Brutální zásah proti biskupu Korcovi, jehož autorita mezi slovenskými katolíky je obrovská, je však navíc i z čistě politického hlediska činem, který chce zřejmě

předem vyloučit jakoukoli možnost dorozumění mezi státní mocí a společnostmi.³

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 17, s. 5–6.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Ivana Polanského viz dále sdělení VONS č. 706, 748, 767, 773, 777, 789, 791, 854 a 865, dokumenty č. 709, 751, 770, 776, 780, 793, 795, 857 a 869.
- ² K případu Augustina Navrátila dále viz sdělení VONS č. 732, 760, 775, 796, 798, 832, 864 a 925, dokumenty č. 735, 763, 778, 800, 802, 836, 868 a 929.
- ³ K represí proti účastníkům poutě v Šaštíně viz dále článek Antona Hlinky o mariánské pouti v Šaštíně konané za přísného policejního a administrativního dohledu a o paralelních nezávislých akcích při pouti, o rozhodnutí československých úřadů neudělit Silvesteru Krčmérymu vízum pro cestu na světovou biskupskou synodu do Vatikánu a o rozvázání pracovního poměru s H. Kamanovou na Gymnáziu M. M. Hodži v Liptovském Mikuláši, in: *Horizont* 16, 1987, dvojčíslo 6 (listopad–prosinec), s. 5; článek Antona Hlinky „Okolo šaštínskej púte“ in: *Horizont* 17, 1988, dvojčíslo 6 (listopad–prosinec), s. 5; článek Jána Čarnogurského „O pútiach a inom“ in: tamtéž, s. 9–10.